

გაზეთი ღირს: წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., ცალკე ნომერი—3 კაპ., ფასი განცხადებისა: უფლებრივი სტრიქონი „პეტრიტი“ პირველ გვერდზე—10 კ. მეოთხეზე—5 კაპ.
ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის“ და „ცნობის ფურცლის“ რედაქციაში ნების ქ., № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამომც. ქართველთა აზნაურობის კოსკში (ქვამეშის ეკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოწერელი წერილები არ დაბეჭდვება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმების გარდა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.
რედაქციის კანტორა იმყოფება ვანკის დიდ ქუჩაზე, მარტოზუგის სახლში, № 27.
ფოსტის აღრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурпелъ“—„Моამბე“. ტელეფონი № 372.

სახალხო სიკრძოლა საქველ-მოქმედო ბაზრითურთ.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მიერ განზრახული სახალხო სიკრძოლა საქველ-მოქმედო ბაზრითურთ გაიმართება 20 და 21 მაისს. შემოწირულობათა არმოგზავნა ამ ბაზრისთვის შეიძლება კნ. ოლგა თავდგომის ასულს ქვეყნაძისასთან, ნიკოლოზის ქუჩა, № 21, და ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიაში, სახალხის ქუჩაზე, თავად-აზნაურთა ქარვასლაში.

ტფილისის გერბი სამკურნალო მიხილ გადამავიწყებისა.

დამოუკიდებელი იდეები ყოველ დღე, კვირა უქმ-ების გარდა,
დღით:
გ. ი. ჭიჭინაძე — კბილის სნეულებანი 8 — 11 საათამდე.
მ. ბეგიძე — გულ-კუდასი — ნერვების ჯგუფის ექსპერტობით — 9 — 10 ს.
ნ. ა. მუხომანი — გულის, ექსპერტობით და ცხვირის — 11 — 12 საათამდე.
ი. მ. ახალაშვილი — კბილის სნეულებანი 10 — 12 საათამდე.
ს. ნ. შატალაძე — თვალის 11 — 12 ს.
ქ. ი. მ. ს. ბაქრაძე — ბავშვების 11 — 12 ს.
დ. ა. გელაშვილი — ნერვების და შინა-ანო — 12 — 1 საათამდე.
გ. ჯ. შარვაშიძე — სადენტაქტო — 12 1/2 საათამდე, სამშაბათობით 3 — 4 საათამდე.
ი. დ. ბეგთაშვილი — სიფილისის, კანისა და შარდის — 1 1/2 — 2 საათამდე.
ს. ა. დ. მ. თ.:
ი. ნ. თუმანიშვილი — დენტალ სნეულებანი 5 — 6 საათამდე.
ს. ა. ბეგაშვილი — შინაგანი (სტომაქის ათმოფთხის) და ნივთ-ქიმიური გამოკვლე-ბის. — 5 — 6 საათზე.

გ. შადაშვილი — კვირაობით — 10 — 12 ს. სამკურნალო საქმე საფადო ოთახებში.
ფასი რჩევის და დარჩენისა 50 კ.; ოპერაციები — მორიგებით. კრატო 4 მან. დღე და ღამეში. ერთი კრატო დარბაზისთვის უფასოა.
ადრესი: გუგია, ნიკალოზის ქუჩა, სახლი საგინაშვილისა, № 21 (გარანტიის ქვეყნის შიდაში). ტელეფონი № 274. (წლ.)

გამავალ გამოფენაზე გამგზავნი სამის პავილიონის მომწყობი კომისისა იწვევს მათ, რომელთაც მსურთ გამოვლინონ ნაწარმოები ხსენებულს პავილიონში, 20 მაისამდე გამოაცხადონ თავისი სურვილი და ამასთანავე აღნიშნონ რამდენი ოთხ-კუთხი არსინი დასტურდებათ ექსპონატები-სათვის. ფასი ოთხ-კუთხი არსინისა 5 მ.—თუმანი (ცენტრალურს დარბაზში). განცხადებანი ერთად უნდა წარმოდგენილი იქნეს ბე 3 მანათი ყოველ ოთხ-კუთხ არსინში. ექსპონატებზე შეუძლიათ იყვნენ კავკასიის ა) პერიოდული გამოცემანი, ბ) წიგნების მალაზიები და გამომცემლები, გ) სტამბები, ლიტოგრაფები, ფოტოგრაფები და სხვა ამგვარ დაწესებულებანი, რომელთაც კავშირი აქვთ ბეჭდვით საქმესთან.
განცხადებანი უნდა გამოიგზავნოს ტფილისში კომისიის მდივნის ი. მ. დოლოუხა-

ნოვის სახელზე (განოვის ქ., № 17). პირისპირ მოლაპარაკება მდივანთან შეიძლება ყოველ-დღე, საღამოს 5 საათიდან 6-მდე, გარდა კვირა-უქმე დღეებისა. ტელეფონის № 678. ბეჭდვითი საქმის პავილიონში იქნება უფასო სამკითხველო და პრესის წარმომადგენელთათვის სამუშაო ოთახი. (3-უ.—1)

მუთათური სამყვანი.

ქუთაისიდან სასიამოვნო ამბები მოვიდა: თავად-აზნაურთა საგანგებო კრება და ქალაქის თავის არჩევნებიც კარგად დასრულდა. თავად-აზნაურებში წარსულ წლის ნომერის კრების შემდეგ განხილულია ჩამოვარდა და ბევრი შიშობდა, რომ ეს განხილვები ცუდ შედეგს მოიტანდა; მაგრამ ნამდვილად საქმე სხვა მიმართულება მიიღო: ეგრედ წოდებულმა ოპოზიციამ აირჩია ის პირნი, რომელნიც მსურდა, ხოლო მოწინააღმდეგეთა მოთავენი შეუ-რდნენ მას და უარი განაცხადეს კანდი-დატობაზე. თავად-აზნაურთა კრების ასეთი დასრულება მოსალოდნელი იყო; უფრო საეჭვო იყო მეორე საქმე — ქუთაისის ქალაქის თავის არჩევნები.

ეს საქმე მეტად გაგრძელდა და გაჭირდა. ბ. ლოლუას სამსახურიდან გადაყენებას მო-უშადადებლად დახვდა ოპოზიციის და ვერ მოახერხა შესაფერ კანდიდატის მოძებნა. შესაძლებელი იყო, რომ ამ მოუშადადებ-ლობით ესარგებლათ მოწინააღმდეგეთ და კვლავ ჩაეგდოთ ხელში ქალაქის სვე-ბელი. საბედნიეროდ, ეს ასე არ მოხდა: ოპო-ზიციამ მოასწრო და გაიყვანა თავისი ერთი უკეთესი წარმომადგენელთაგანი ცნობილი

საზოგადო მოღვაწე დავით არჩილის ძე ლორთქიფანიძე.

«Noblesse oblige», ამბობენ ფრანგები, გამარჯვება კი უფრო ავალებს ქუთათურ ოპოზიციას. უკანასკნელ წლებში იქაურ თვით-მმართველობის საქმეები მეტად უნუ-გეშო მდგომარეობაში ჩავარდნენ. ქალა-ქი ძალიან დავალიანდა, მაგრამ ამავ დროს ყოველისფერში უკან ჩამორჩა. ვალი საში-შარი არ არის, როდესაც ქალაქი აღებულ ფულს სასარგებლო საქმე-დაწესებულებათა-თვის მოიხმარს, ხოლო როდესაც ვალით აღებული ფული უნაყოფოდ მოიხმარება, ქალაქის ფინანსური მდგომარეობა ირყევა. ქუთაისის თვით-მმართველობას უკანასკნელ ხანებში ვერც გარეგან კეთილ მოწყობი-ლებისათვის, ვერც სულიერ მოთხოვნილე-ბისათვის თვალსაჩინო რამ ვერ შეუქმნია. ეს კიდევ თქვენი ქირის საწევლო იყოს: უბედურება ის არის, რომ საქალაქო საქ-მეებში კანონიერი წესიერებაც დარღვე-ულია. კანონის შეზღუდვის სასამარ-თლო გაარჩევს, მაგრამ, აწეწილ საქმეების მოწესრიგებას საბჭო და ახალი გამგეობა უნდა შეუდგნენ. შემდეგ ახალ-გამგეობის მოვალეობად შეიქნება გააძლიეროს ქალა-ქის საშუალებანი და თვალსაჩინო დახმა-რება აღმოუჩინოს მცხოვრებთ მათ ნიე-თიერ და სულიერ მოთხოვნილებათა დაკ-მაყოფილების საქმეში.

აგერ ათ წელიწადზე მეტია, ქუთაისის ეგრედ წოდებული ოპოზიციის ეგრძის იკვადიე-ლოლუას პარტიას. ჩვენი პრესა, უმნიშვნელო ნაწილის გამოკლებით, ოპო-ზიციას მხნე დახმარებას უწყევდა. ის დარწმუ-ნებული იყო, რომ ქუთაისის საზოგადო სა-ქმეები ნორმალურ მსვლელობას მიიღებდნენ,

ფელეგონი

გ ა ვ შ ვ ი
თ კ ტ ა გ მ ი ბ მ ს ი
(ფრანგულით)

გლეხმა ამიტომაც შემდეგი ჩვენება მისცა სამართლოს თავმჯდომარეს:
„ბატონო თავმჯდომარე! ხომ მოისმი-ეთ, რაც მოგახსენეს ყველამ, ჩემმა კე-ბილმა მეზობლებმა და თვალის სინათლე გობრებმა... არცერთმა არ დამოგა, არ შემბრალა; მართალია... სანამ სოფელ ულბლანში ვიყავი და სანამ ჩემის თო-ის ტუჩსა და მათს შორის ენადარმები არ ღვინე, გაგინახიანთ, მე იმათ შიშის ზარ-ესცემდი!.. დილაღა რომ არ ვუყვარდით, მაგრამ თავიანთს სიძულვილს ჰმალავდნენ, არაფერს მიხედვდნენ. ამიტომ რომ იყო-ნენ თვალებს არავის დავუკონიდი... ღეს კი დაბალ ლობედ დამინახეს და ყვე-ლა ჩემზე ჰლამის გადასვლას... ამათ რომ უცქერი, მხრებს ვიჩეხავ და უნებურად ვიკინება, მე და ჩემმა ღმერთმა!.. ან რო-მ არ გავიციანო, როცა მაპო, ბრუციანი პო, გამოსულა და კანდიერად გაიძახის, რომ მე ქურდი და კაცი-კალია ვარ! კარგი, ვთქვათ, ქურდიცა ვარ და კაცი-კალიც, მაგრამ ეს ის მაპო არა ბრძანდება, შარშან ჰავიას ტყეში დარაჯი ბლანდ რომ მო-ვლა!.. არ იუარო, შე წუნკალო, იმ დროს

მეც შენთან ვიყავი... ლეფერმა, კუზინმა ლეფერმა, ქვეყნის ცოდვა მე რომ მომიკიდა ზურგზე, ამ ექვსი თვის წინად პონტილო-ნის ეკლესია გაძარცვა... კაი კაცია და გაბედოს და სთქვას—არ მიქნიაო... ერთად ვიყავით ორივე... ლეფერ, ვსტუყი?.. ბა-ტონო თავმჯდომარე, თქვენ დღესაც არ იცით, ვინ მოუგრიხა კისერი გლეხს ქაი-ნოს, როცა ბაზრიდან შინ ბრუნდებოდა?.. ამ საქმის გამო, ვინ იცის, რამდენი ალა-მართალი დაიკრეთ... გამოძიებას ხომ და სსრული არა ჰქონდა... მგონი, დღესაც არ გაგითავებიათ... მისი მკვლელი ვაგბა-ტონი კი—სორელია, ის სორელი, ამ ერ-თის წუთის წინად ჩემის თავის მოკვლას რომ გთხოვდა... ჰა, რას გაჩემდი, მეგო-ბარო და ტყბილო ამხანაგო, ხმა ამოიღე, სთქვი, ტყუილს ვამბობ? მაგრამ, გარწმუ-ნებთ, ბატონო თავმჯდომარე, თავის მარ-თლება არ შეუძლია, გულითაც რომ უნ-დოდეს; სანამ ის მოხუცებულს კაცს ახრ-იზბდა, მე ჯიბეებს ვუჩხრეკავდი... მაშ! გიკვირთ განა, რასაც მოგახსენებთ? ახლა ერთი იმათაც შეხედეთ! სად გაქრა თქვენი ქედმაღლური კილო, სად გაქრა თქვენი სიამაყე და რიხიანობა, ჩემო კარგებო?.. კუდი მოგეწვათ, განა? ფე-რი მიგდით, თრთით და ვინ იცის თქვენს გულში გაიძახით: ე რა მიგქარეთ! გვეგონა მარტო მოტოს ვუთხრიდით სამა-რეს, ის კი არა იმავე სამარეში ჩვენც ჩავ-ცვივდით და ერთმა და იმავე თავსაკვე-თელმა ყველას უნდა მოგვქრას თავიო...

„ბატონო თავმჯდომარე, რაც მოგახ-სენეთ, სრული ჭეშმარიტებაა... მენდეთ! ბულებლანში ყველა ასეთები ვართ. ახლა ისიც მოგახსენათ, თუ რა გვაძულეს ავკაცობა ჩავიდინათ ხოლმე! სოფლის გარ-შემო რვა ვერსის მანძილზე ერთის მხრით ეკლისა და ყარამფილის ბუჩქების მეტი არაფერია, სახნავი ერთი მტკაველი მიწა აღარსადაა; მეორეს მხრით ქვიშა და ქვებია. აქა-იქ შეგხვდებით აგრეთვე წვრილი არყის ხე ან და ფიჭვი, რომელიც თავს ზევით ვეღარა სწევს და მიწას ვეღარა სცილდება. ჩვენს ბოსტნებში კომბოსტო რა არის, კომბოსტოც კი არ ხარობს. ერ-თის სიტყვით, დაწყველილი მხარეა... ერთი მიბრძანეთ, ასეთს ადგილას როგორ უნდა ვიცხოვროთ?.. იქნება გვიბრძანოთ, საქველ-მოქმედო საზოგადოებას მიჰმართე-თო?... თვალთმაქცობა თუ გნებავთ, აბა სწორედ ეს საზოგადოება გახლავთ! ან სულ არაფერს იძლევიან, ან და თუ ვისმეს გაუმართეს ხელი, ისევე მდიდრებსა და შეძ-ლებულთ... რაკი სოფელს ტყე ზედვე აკრავს, კაცი ყაჩაღობას იწყობს... ხანდის-ხან იშვოვის კიდეც რამეს, მაგრამ უფრო ხშირად კი ხელ ცარიელი რჩება ხოლმე... მოხდება, რომ დარაჯებს ხელში ჩაუვარდე-ბი, სასამართლოში გათრევენ, ხარჯს გახ-დევინებენ, სატუსალოშიაც კი ამოგაყო-ბინებენ ხოლმე თავსა... მაგრამ ამათ ანგა-რიშში არ ვაგდებ... ღმერთო ჩემო! სატუ-სალოს ვინ სჩივის!.. გაქმევენ, გასმევენ და გამოსულს დროითის ცოტა ფულსაც კი

მოუყრი ხოლმე თავსა... ღვთის გულის-თვის ერთი მიბრძანეთ, ბატონო თავმჯდო-მარე, ჩვენს ალაგას თქვენ. რას იზამდით? იქნება გვიჩიოთ—სოფელ გარედ გავიდეთ მემამულეებთან სამუშაოდ... მაგრამ რომ არსად გვდებულობენ? როგორც კი ვეტ-ყვით, ბალებლანშიდან ვართო, თითქო ჯოჯოხეთიდან მოვედინებოდეთ... ფიწლე-ბით გამოგვეკიდებიან ხოლმე... მეტი რა გზა გვაქვს, უნდა ვიქურდოთ, იმიტომ რომ ცხოვრება გვინდა!.. და როცა ქურ-დობას გადაწყვეტათ, კაცის კვლაც უნდა გადაწყვიტონ ხოლმე. ერთი უმეოროდ არ იქნება... რაც მართალია, მართალია. ყოველსავე ამას იმიტომ მოგახსენებ, რომ გაიგოთ რა არის ჩვენი სოფელი. მთა-ვრობას თავის დღეში ჩვენთვის თავი არ შეუტკივებია, თითქო ჩვენ კი ცხოვრება არ გვინდოდეს. ის კი არა, გვდევნის კი-დეცა, როგორც ცოფიანსა და ქირიან ძაღლებს.

„ახლა კი საქმეს შევედგები.
„სრული ერთი წელიწადია, რაც ცოლი შევირთე. პირველ თვესვე დაორსულდა. დაფიქრდი. ჩემი ოხერი თავი გამჭირებია და ახლა ბავშვი კიდეც რა შავი ქვით ვარ-ჩინო-მეთქი.
—უნდა მუცელი გაიფუჭო-მეთქი,— ვუთხარი ცოლს. სწორედ ჩვენს მახლობ-ლად ერთი ღვთის პირისაგან შეჩვენებული დედაბერი სცხოვრობს. ეს სისაძაღლე ხე-ლობად გაუბდა... ერთი კურდღელი და ორი ბაქია სააქიმოდ მივეცი და იმანაც

როდესაც მრავალ გვარ ხრიკებით გამოგზავნილი პოლიტიკიდან განდევნილი იქნებოდა ლოლუა-ჩიკვადის დასი. აი დღეს ამ საგნის ნახევარი მიღებულია; ქალაქის თვითმმართველობის მართვა-გამგეობა ჩამოერთვა მას; ჩვენ, ვულოცავთ-რა ოპოზიციის გამარჯვებას და ვუსურვებთ რა საგნის მეორე ნახევარშია ჩქარა გამარჯვებას, ამასთანავე საჭიროდ ვთვლით გავახსენოთ, რომ თანაგრძნობის შერჩენისათვის ოპოზიციას (თუ შეიძლება დღესაც ეს სახელი ვუწოდოთ ამ პარტიას) ჰმართებს მხნე მოქმედება, უფრო მხნე შემოქმედებით მუშაობა, ვიდრე საიერიშო მოღვაწეობის დროს იჩენდა...

დღევანდები

(„რუსეთის დღევანდელი სააგენტოსაგან“)

30 აპრილი.

პრემიერ-მინისტრი. 30 აპრილს საზღვარ გარეთიდან დაბრუნდნენ დიდი მთავრინა მარიამ პავლეს ასული და დიდი მთავრინა ელენე ვლადიმერის ასული.

ჩინა. 29 აპრილის ღამეს ტულის გზაზე სრულიად გადაიწვა სამი სახლი და ორიც დაზიანდა. ზარალი დიდია, ჯერ ნამდვილად არ არის გამოკვეთილი; დამწვარი სახლების მხოლოდ ნაწილი იყო დაზღვეული. 30 აპრილს ღამე კოინგოლომის გზაზე ცეცხლი მოეცა მაიმოხას და ღებოვსკის ტყის სახერხს და ხე-ტყის საწყობს; სამი ცეცხლის საქრობი ორთქლის მანქანა მუშაობს. დღეს შუადღემდის კარგა დიდი ზარალია, მაგრამ ნამდვილად კი არ არის გამოანგარიშებული.

ასტრახანი. დღეს გაანელეს ცეცხლი ვოლგაზე ქალაქს ახლო; ეს ცეცხლი გაჩნდა 29 აპრილს, ღამით. დღეს ნამდვილად შეიტყეს, რომ ცეცხლი გაუჩნდა მაკაროვის სატყეო ნავთსადგურს, ჩადგანაც ძლიერი ქარისაგან გაფანტულ ნაკვერჩხლებით მოვლო ცეცხლი დელვიგის, მოროზოვის და ჩენსოკოვის საწყობებს; აპრილდღეული მაზუთი შეუერთდა ვოლგას; პატრონებისგან მიტოვებული საქონლის საზიდი ნაგებობათვის უფლად მოკურადნენ ვოლგაზე. დაიწვა მაკაროვის დაუზღვეველი ხე-ტყე ასი ათასი მანეთისა და თექვსმეტი ტყისა და ნავთის საზიდი ნაგებობა ორას ათას მანეთად ღირე-

ჩემს ცოლს რაღაც ბაღაბ-ბუღაბები და ფხვნილი მოუტანა, ყველა ერთად დაჩქრება და რაღაც სასმელი წამალი შეითონა... დააღვივნა, მაგრამ არ გასკრა, სრულდებით არ გასკრა... ოცჯერ მეტად ვსცადეთ, მაინც არაფერი გამოვიდა. კუდიანმა ბებერმა მაინც გვანუგეზა: „ფიქრი ნუ გაქვთ, ბავშვი ეხლა მკვდარია, გარწმუნებთ, მკვდარი დაიბადება“. დახელოვნებულ კუდიანის სახელი ჰქონდა მთელს სოფელში დავარდნილი და ამიტომ მეც გული დავიშვიდე და ჩემს გუნებაში ვთქვი: „მშველდება, მკვდარად დაიბადება-მეთქი“. მაგრამ იმ ქოთაკმა და ქურდმა ყინულზე გამაცურა. აი ეხლავე მოგახსენებთ.

„ერთს მშვენიერს მთავარიან ღამეს მშველი მოვკალ... ნადირი ზურგზე მოვიკიდე და შინა ვბრუნდებოდი მხიარული. მხიარული მეთქი, იმიტომ ვამბობ, რომ ყოველ ღამე კი არ შეხვდება კაცი მშველს. ასე დილის სამი საათი იქნებოდა, სახლს რომ მოვუახლოვდი. სარკველში სინათლის შუქი დავინახე... გამიკვირდა; როცა შინ არა ვარ, კარს შიგნიდან ყოველთვის ურდული აქვს ხოლმე გაყრილი... დავაბრახუნე... არაფერს ვამოძრა... მეორეჯელ დავაბრახუნე უფრო მაგრად... ჯერ კენესა მომესმა, მერე ბუზღუნა, შემდეგ ფრატუნით მოვიდა და კარს ურდული გამოაკლა... ვნახე, მაგრამ რა ვნახე? ჩემი ცოლი, ნახევრად შიშველი, მთლად სისხლში ამოგანგლი, სამარიდან ამოღებულს დამსგავსებულიყო!.. ჯერ ვიფიქრე, ვილასაც მოკვლა მოუწოდებოდა-მეთქი... სანამ მე რასმე ვკითხავდი, თვითონვე მომაძახა: „ნუ

ბული. ფიქრობენ, რომ ცეცხლი განგებ არის წაკიდებული. ხალხი არავინ არ დაზარალებულა.

ზრუნველობა. ბრესტში ცეცხლი ჩააქრეს; ხუთას სახლამდის დაიწვა, მათ რიცხვში ფოსტა-ტელეგრაფის კონტორის შენობა და საპყრობილო, აგრეთვე სადგომები თავდაზნაურთა წინამძღოლის კანცელარიისა და სამხედრო საქმეთა საკრებულოსი. შესდგა კომიტეტი დამწვართა დასახმარებლად.

შანაი. 21 აპრილს გამოიცა იმპერატორის ბრძანება სასჯელის გადაწყვეტით ყველა იმითვის, ვინც ერია ჩუქ-ჩუქში მოხდარ ხალხის ხოცვაში. გუბერნატორი ციხიდან ლიუჩუდანი და ტაოტი გენერალი პოლ დათხოვნილი იქნენ; იუნჩინს, პროვინციის ხაზინადარს, გადაწყვეტილი აქვს სამუდამო კატორღა ფოსტის გზებზედ სამუშაოდ და კაპიტანს ამალისას ჩოლუსეტს თავის მოკვეთა. ამ გვარი სუბუქი სასჯელი სრულიადაა არ აკმაყოფილებენ ინგლისის ქვეშევრდომთა სასტიკ ამოკლუტას, კაცების, ქალების და ბავშვების დახოცვას. შანაიში ძალიან აღელვებულნი არიან იმ გარემოებით, რომ ნამდვილ დამნაშავეთ თავიდან აიცილეს სასჯელი.

პრემიერ-მინისტრი. თუმცა ეხლახან ბევრი დააკლდა ბურებს, ამის მიუხედავად დღეს კიდევ არის 16,500 კაცი. დასავლეთით აგროვებენ მედვარ ჯარებს; არტოლერია და სამხედრო სურსათი ჯერ კიდევ საკმაოდ აქვთ. დევები ხელ-ახლად შეესია ტრანსვალს 2000 კაცით.

აბაბაში. კრესერა „პსარა“ სამერძეთის მეფით დილას გამოჩნდა ნავთ-სადგურიდან, მაგრამ, დიდის ღამის გამო, იძულებული იყო შორს ზღვაში გაჩერებულიყო. გუბერნატორი ეახლა მეფეს გემზედ და აესტრიის იმპერატორის სახელით სალაში განუცხადა. რუმინის მეფის ადიუტანტი წარუდგა მეფე გეორგს და სალაში მოახსნა მეფე კარლის სახელით.

სტოპოლში. პირველ პალატაში მიღებული იქნა უმეტესობისაგან სამხედრო კანონ-პროექტი სეიმის კომისიის რედაქციით, რომელმაც იგი გასინჯა; უმცირესობა მიემხრო მთავრობის კანონ-პროექტს შეუცვლელის რედაქციით.

(საღამოს ღამეები იხილე მე-4 გვერდზე.)

აიკელ აქაურობა, მუდრეგო! ვერა ჰხედავ, მოვილოგინე?... აი, დასწყევლა ღმერთმა! მეც მოველოდი, დღეს არა ხვალ უნდა მოილოგინოს-მეთქი, მაგრამ იმას კი ვერ ვიფიქრებდი, თუ უკვე მოლოგინებული დამხვდებოდა!.. შევედი, მშველი კუთხეში მივაგდე, თოფი ლურსმანზე ჩამოვიკიდე და ცოლსა ვკითხე: „თუ მკვდარი მაინცაა?“ „მკვდარი! როგორ არა!.. დახე!“ მომესმა პასუხად. ეს მითხრა და სისხლში მოსვრილ ძონძებში რაღაც შიშველი დამანხა. საცოდავად იკრუნჩხებოდა... დავაკეტი ცოლს; ისიც მე დამაკეტდა. ხუთიოდ წუთის განმავლობაში ორივე ხმა ამოუღებლად ვიდევით... მაგრამ რიამე გზას უნდა დავდგომოდით.

— „ხომ არ გიკვილია?“—ვკითხე.

— „არა!“

— „იმ დროს სახლს ახლო ხომ არავის გაუვლია?“

— „არავის!“

— „სამთელი რაღად გენთა?“

— „შენ რომ კარი დააბრახუნე, სულ ორის წუთის ანთებული იყო.“

— „კარგი!“

ბავშვს ფეხებში ხელი დავავლე და ერთბაშად, ბავშვს რომ უშვრებია ისე, მუშტი თავში შემოვკარ ღონიერად... მერესა ნადირო ჩანთაში ჩავადე, თოფი ჩამოვიღე და სახლიდან გამოვედი... გნებავთ დაიჯერეთ, გნებავთ ნუ, ბატონო თავმჯდომარე, მაგრამ პატიოსნებას გეფიცებით, დღესაც არ ვიცი, ვფიქრო, თუ ქალი...

გრან-პიერის ფონტენისაკენ მივდიოდი... გარშემო ცისდასავლამდე მარტო საცოდავის

ყურნალ-გაზეთებიდან

ინგლისში აგოტაცია ბუფეტის წინააღმდეგ უფრო და უფრო ძლიერდება. ეტეობა, მთავრობა შეშინდა, მით უმეტეს, რომ შოთთან და გრძელი კამათები მეტად აჭიანურებენ და ასწავლებენ ზარდაშენების შრომას. ამ უმადველას სხვა საკითხები თითქმის დაივიწყეს. საზინის კანცლერმა მაინც გაიმარჯვა ერთხელ, როცა კამათები იყო გამართული სპირტის პაჟის შესახებ. ეს პაჟი ახალი არ არის და ამისთანა საიმედო შემოსავლის წყაროზე ხელის აღება უზარბაო იქნებოდა, მით უფრო, რომ ინგლისის ესხანდელი ფინანსიური მდგომარეობა მეტის მეტად გაჭირვებულია. თუმცა ირლანდიელები მედვარდ ქინაღმდეგობდნენ ამ გარდასახვას, მაინც ზღაპრამ მიიღო ის 342 ხმის უმეტესობით, წინააღმდეგ 56-სა. კამათების დროს დეპუტატები, მეტადრე ირლანდიელები, ბევრს ახუხუხებდნენ. ირლანდიელები ამაყად ესარჩებოდნენ თავიანთ ფისკის (არაქს), ამტკიცებდნენ, რომ ის სრულებითად დამართებული სასმელი არ არის, წამლის ბაღდად იხმარება და სხვ. გიქს-ბიშპი დაცინვით უთხრა ირლანდიელებს, რომ მათთვის უფრო სასარგებლოდ იქნება ფისკის გაძვირება, რადგან ირლანდიაში დამზადებული ფისკი მომეტებულიად ინგლისში იტანება და ამისადა ეს გადასახადი უმეტესად ინგლისელებს დაწევრებათ ტკიზდა. ერთმა ინგლისელმა დეპუტატმა ხუმრობით უთხრა ირლანდიელებს: „მოდი, გაჯიგრებული, სუფაც ხელი აიღეთ ფისკის სმაზე და მარტო ინგლისელებს მიანებეთ ეს სასმელი.“

ჩხარი ნუგეჯა-ს სწერენ თეირანდან:

ბრძოლა სპარსეთში გაგვინის მოსაზრებულად ინგლისსა და რუსეთს შუა უფრო და უფრო თვალსაჩინო ხდება. ჩვენ სარწმუნო წყაროდან გავიგეთ, რომ ბანდერ-აბასში დანიშნული ინგლისის ვიცე-კონსული და ერთი ინგლისელი ინჟინერი, ეს-ეს არის, პარიკაში წასულან იმ ზმით, რომ იქ ციხე-სიმაგრე ააშენონ. ეს პარიკა—ნავთ-სადგურია კუნძულ ქიშმის დასავლეთ ნაპირს, სპარსეთის სოფლად არა. იქვე დგას ამ უმად გემი (სოფინსია. ცნობილია, რომ ინგლის-სპარსეთის ომის შემდეგ ინგლისელებმა ქვე-ნახშირის საწყობი გამართეს კუნძულ ქიშმისაზე, მაგრამ ცუდი ჭყის გამო ამ კუნძულს ისევ თავი გაანებეს. თუ ამ პარიკას დაჭერის ცნობა გამართლდა, ამ ამბავს ჩვენ

სახის ყარამფილას ბუჩქები თუ ღა იყო ქვეშე შორის ამოსული. არსად ხე, არსად სახლი, არსად გზა!.. აქ ათასში ერთხელ ცხვარს თუ შეხვდება კაცი, ისიც იმ დროს, როცა ველად ბაღაბი მოილივია. ამ ადგილას ახლოს ერთი ძველინდელი ქვის სამტრევიოა, ღრმა, უსოვარის დროიდანვე თავმინებებული. ნაპირებზე ამოსულს წანგლს ქვების სიღრმე სრულიად დაუფარავს... აი ჩემს თოფს აქა ვმალავდი ხოლმე, როცა შემატყობინებდნენ, რომ ჩემთან ჟანდარმი უნდა მოსულიყო... ამ უდაბურ ადგილას მისვლას ადვილად ვერაფერს გახედავდა. გარდა ამისა, ხალხში ხმა გავერცლებული, მოჩვენებანი დადიან აქაო... ბავშვი ქაში ჩავადე და ცოტა ხანს უკან გავივარე, როგორ დიტყაპუნა ძირს!.. ბორცვს უკან ირავრავა კიდევ...

„ბულე-ბლანში რომ დავბრუნდი, ლობის უკან ნაცრის ფერი რაღაც დავინახე, ადამიანისა ან მელის ზურგსა ჰგავდა, —რიკრავზე ყოველთვის ვერ ვარჩევ ხოლმე კარგად. თუმცა თვალები ძალიან გავარჯიშებული მაქვს.—ნელა მიცურავდა, იკუზებოდა, ხან ფოფხვას დაიწყებდა, ხანაც შესდგებოდა: „ეი მეთქი!“ შევსძახე რიხიარის ხმით, —,თუ ადამიანი ხარ, დამენახე კარგად, თუ არა და ეს არის გესროლე!“— „ბიკოს, მოტო, შენა ხარ?“

— მომესმა პასუხად და უცნობი ერთბაშად წელში გაიმართა.

— ჰო მე ვარ, მაჰო, და ნუ დავაფიქვლებ, რომ მეტის მეტ ცნობის მოყვარესათვის ჩემს თოფში თითო ტყვია არ გამომეღევა.

ისე უნდა შეგხედოთ, როგორც პანაშოტის ცემისას, იმის წინააღმდეგ, რომ რუსეთის მთავრობამ სპარსეთში დაწესა სპარსეთის უფრო და სავაჭრო უკუქმის მიზნად. გამართა ოდესისა და რუსეთში, ამის წინააღმდეგ შეგინებნით, რომ რუსის მთავარი კონსული ისანჭინიდან ორი რუსის მოვარჯეთი ბუშირე წავიდა; ბუშირში ამათ უნდა მიიღონ ოდესის გამოსული გემი (კარნილფისა) მიერ მოტყუილი საქონელი; შეარეს მხრით, ინგლისის კონსულს ბენდერ-აბასში 24 სიმა (ინდოთის ჯარის-კაცი) ჭყავს დამცველად, ხოლო შირში მეოთხე ინგლისის ზრეზადენტი კრეილფორენა-ით სპარსეთის უფრო დასავლეთი წავიდა.

ვაშინგტონში დიდი შთაბეჭდილება მიიღო იმ ცნობამ, რომ გერმანიის კრეისი კუნძულ მარგარიტას ახლო, ზღვის სიღრმეში და კუნძულის ტექმასადგენსა. ეს კუნძული რესპუბლიკა გენერალფას ახლო მდებარებს. ფრანგ. გაზ. ტან-ის სიტყვით, გერმანელებს უნდათ ამ ადგილას ქვე-ნახშირის საწყობი გამართონ, რათა შეეძლოთ აქედან თევზი დააჭირონ ვენეციელის ნაპირებზე, კიბის ზღვაზე და ზანსის არხიდან გასასვლელად ამ მიზნით გერმანელ მოვარჯეებს ჭსურთ კუნძულ მარგარიტაზე ადგილები შეიძინონ. ამერიკის ზოლიტოურ წრეებში საჭიროდ სთვლიან, რომ გერმანელების სურვილის განხორციელება ხელი შეუშალოს; ვეგლანი ამბობენ, რომ სხედრო ფლოტის გაძლიერება მაინც უმჯობესი საჭიროა. გერმანია სამას კუნძულებზე, სხვაგან, ვეგლანს სდებოდას ადგილი დაიჭიროს და გაგვინა მოაზრებოდა. ლანი ისენიებენ ამერიკელი ადმირალეების სიტყვებს. 1898 წელს ისინი სპარსეთის ბრძოლის დროს, ამ ადმირალს თქმის კუნძულებთან შეტაკება მოუვიდა ბრძოლაში. მანელ ადმირალთან და მაშინ ეთქო დეველი ამერიკელი ომი, რომელიც ისპანიათან ბრძოლის შემდეგ ამერიკის მოუვა,—იქნება გერმანიასთანაო. ერთი სიტყვით ამერიკის მფრბობისა, მხედრობისა და ფლოტის წყნარება, მეტად არაინ ადგილებზე გერმანიისა.

რასაგვირგვლია, გერმანიის მთავრობა უფრადდებოდ ვერ დასტოვებდა ამერიკის ლიტიკური წრეების და საზოგადოების ამბავებს. ზარიზის ენუ-იორგ-ჭერადღა-ი წმუნება, რომ ბერლინი მეტად საწყინად იღეს უკანასკნელი ცნობები ამერიკის საზოგადოებისა.

— ნუ გეშინიან! ხაფანგს ვასწორებ! მაგრამ მარტო მშველმა იცის ხოლმე ბრევილი, როცა ჰკლავენ... — არა! შენისთანა მხდალიცა ბლავის ხელმე, შე საზიზარო ბრუტიანო!—ვუთარი და თან ჩახმახი შევავყენე, მაგრამ არც კი რად, ფეხი არ ჩამოვსხლიტე... ახ, ბარე ვნანობ, მაგრამ გვიანდაა. მეორედ მაჰო ჟანდარმებთან წასულა და დავუბრუნებ... „ახლა, ბატონო თავმჯდომარე, გთხოვ კარგად დამიგდოდ ყური... ბულე-ბლანს ოც-და-ათი კომლია, ე. ი. ოც-და-ათი ლო და ოც-და-ათი კაცი... ისიც უნდა ითხოთ, ამ ოც-და-ათს კომლს რამდენი ჰქონილი?.. სამად-სამი... არ იკითხავთ, ზერ-ჩალი, მიწაში ჩაფლული, უდროს მკვდარი რამდენილია? ხომ არ დავიშვით?.. წაბრძანდით ბულე-ბლანში მოსჩიქნეთ მიწა არყის ხის ჩრდილ ქვეშე. მისწივ-მოსწივთ ქვეშ, ქვის სატყეო დავროვილი ქვიშა ქარზე გაანაივთ მიწაში, არყისა და ფიქვის ძირას, ქვიშის ფსკერზე, ქვების და ქვიშის შორის და ხავთ ჩილ ყრმათა ძვლებს. მგონი, ქალაქების სასაფლოებზედაც ვერ ჰპოვოთ დენი ძვლები თვით მოზრდილთა!.. შედსათითაოდ ყველა სახლში და ჰკითხეთ მკვრებთ, ახალგაზდებს და მოხუცთ, რა ვეს ბავშვებს, მათს ცოლებს რომ დაედათ?.. გამოჰკითხეთ მამოს, ლევერს, რელს და ყველას, ყველას!.. აბა, ჩემო მამო ხომ ხედავ, მშველის გარდა თურმე სხვა ბლავის, როცა ჰკლავენ... ო. ს.

◆ გუშინ, 1 მაისს, საღამოს 7 საათსა და 40 წამზე, ტფილისის რკინის გზის სადგურზე ვიდაც ბოროტგანმზრახველნი თავს დაეცნენ „არტელშიკს“ როსინს და დარაჯს ნიკონავს, რომელთაც საქონლის სადგურის კასიდან ვოკზალზე მოჰქონდათ საქონლის სადგურზე ერთ დღეს შემოსული ფული—ჯამით 11,758 მან. ბოროტგანმზრახველთა დაპყრეს დარაჯს თავში კეტე

